

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

47. Admonitio acerrima ad Regem Sin.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

quot ethnicorum ad Baptismum perductis frugiferæ. Præter culturam Neophytorum assiduam, sed pompæ ac publico cauentem.

Nunc tempus mutandi prolixissimi argumenti, & suspiciendi cum multis sapientibus Sinarum, diuini arcanum consilij, cuius nutu in Sinas Tartari subeunt, dùm Euangelij præcones, & Christi lex ab austro extra Sinas à Rege pellitur, fuitque strages impressionis illius in regnum prior, imperij aditus quod subinde tentatum, paucis denique ab annis Tartari occuparunt, magno Religionis veræ compendio. Certis enim ad nos perlatum est literis P. Ioannem Adamum Scial familiariter vsum comitate qua dignabatur illum Tartarus Sinarum Imperator, impetrasse ex eo nostris vndecumque gentium venissent, liberos in Regnum aditus, facultatem diuinæ legis promulgandæ, & ædificandi Deo templa, nulli Mandarinorum iuri, potestative obnoxiam. Iam si velim belli huius causas, casusque persequi, vbique Sinenibus funestos, longè extra lineas iero, meque ab iis idcirco libenter abstineo ne illos impugnem, qui longè ab iis diuersa scripserunt quos rerum gestarum habemus testes panè oculos, dumtaxat ex his libellum hic reddo quo Præses Senatus bellici, Sinarum Regem Vanliè conuenit anni 1618. Augusto mense, quòd multa ex eo in præsens non parum faciant. [Hoc, aiebat, imperij vestri sexto & quadagesimo, Luna sexta, Scianscius tribunalis Pimpu Pechinensis hunc Regi libellum porrigit, occasione Tartarorum qui perfracto à Septemtrione magno muro, in Leaotunum Prouinciam inundarunt. Terogat ò Rex quàm demississimè! vt rem tanti cures, ararium sine mora pandas, militem conscribas, comteatum pares. Eam ob rem opus est vt noris quod Mandarinum sub muro agentes Septemtrionali, hoc mense me monent. Tartaros nimirum tota illa Prouincia affixis palam programmatis edixisse, tantum sibi esse hominum & armorum quantum opus sit ad hunc orbem Sinarum subiugandum; diem quoque prælio dixisse, atque obiisse. Per apertum intereà murum egisse nostros in effusam fugam, ingentem eorum cepisse numerum, eosque pridè quàm confligeretur sacrificasse, magnis vocibus Ducem suam, Pechini Regem acclamantes. Ducit aliquot centena hominum millia; neminem ex iis non egregiè armatum. Prodiere in pugnam ex nostris Duces octo supra nonaginta: duo in iis supremi; milium millia trecenta, pugnatum, debellati Sinæ, Duces duodequadraginta periere, alter ex duobus supremis; caesorum numerus infinitus; capta multa millia; proculcati in fuga, & receptu ad mille, interfecti ex Præfectis Sexcenti; viciniore campo vrbes tres habitatoribus vacuas, eodem prælio occuparunt. Ad hæc tam funesta conuenimus Colaus & cæteri aulæ istius Mandarinum, consulturi vnà de vitando tam præfenti, & graui periculo. Videtur cælum, dicere liceat, iratum nobis, pro hostibus stare, alioquin iis ad tantam nostrorum non fauisset stragem, nec primo impetu tres vrbes subegissent cælo vindice

Ecc 3

45.
Sinus Tartari
ingr. dùm
Christi lex
eiicitur.

47.
Admonitio
acerrima ad
Regem Sin.

id factum & mecum alij obseruant, nec obscure loquuntur manifesta prodigia. Prouincia hæc Pechinensis, pluuiæ stillam anno proximo non sensit, cuius siccitatis insolentia incredibili stupore mortales siderauit. Vicinam Sciantunensem famis rabies adegit ad fœdandum humanis carnibus macellum. Nanchinensem talparum & murium ubique lues innumerabilis & improuisa infestauit; Pechini deæ de quinque partibus Regij tui palatij conflagratur; turbinis glomo urbem peruolante, diruta turres quinque; soles vidimus duos alterum alteri superuenientem, sunt hæc omnia ominosa, sed ominosior ille in palatium, parricidæ, ad occidendum Principem filium ingressus, renique peregerat, nisi repente occursum malo esset. Quod tamen ad nos tam horrendum, clamorem altius tulerit Mandarinus, fidelitatis sua testem, eius fidei præmium accepit quod perduelli sicario debebatur. Eum enim carcere damnasti, frustra que hætenus ad eum liberandum laboratum est à nobis quæ nostris precibus, quæ innocentie illius comprobatione ex quo nobis nimium constitit, te neque supplicium nec innocentie inculpatae ullam habere rationem. Fatigatus præterea tot libellis Proregum, dolentium australes, & aquilonares Prouincias tributorum oppressas mole in summis versati miseriis, querelis illocum surdas aures perpetuo dedisti. Surdas quoque tuis Mandarinis qui toties supplicauerunt, in publicum exires & more maiorum ius dices, ut regni tui administratio, cœli filium, qualem te dicimus minime dedeceret. Respondisti enim valerudini tuæ imbecillæ, hyemem non esse idoneam; expectauimus dum annus mitesceret, primaque nostri anni Luna ver primum reuereret. Tunc tantum abest, ut verbo allego satisfeceris eorum libellis, quin & acceptos in ignem coniecisti. Si tuo clausus palatio, edis, bibis, dormis, nihil pensi habens præterea & quæ essent curanda potissimum non modo negligens, verum neque de iis moneri sustinens; sed ab instantibus atque urgentibus avertens oculos. Hinc numerus cladum, hinc bella, & cœlum faxit, ne pax omnino nos deserat, quod minari visus est fluminis sinis palatium peruadens dum pro limpido, ut solet, cruentus apparuit. Sed habet nos magis sollicitos quod ex Prouincia Scianfensi, tertia Luna huc scribitur, terruisse illos spectrum hominis, veste crocea, pileo viridi, flocco in manibus plumeo passim vociferans. Regnat multo iam annos Vanliè in Sina, regnandi tamen ignorat artem, mare in palatio, & stertit; perit interea populus mala fame, Duces ferro hostili conciduntur, regnum omne in ruinam præcipitat. Conturbati hominis vocibus Mandarinis, & Prorex, frustra mox illum undique rogarunt; ille monitione hæc defunctus, videri desit. Sed vates nimis verax quas pati cœpimus calamitates designauit: denique igitur etiam atque etiam te oro, moras ut omnes remedij amputes, aperto aratibus largis stipendiis exercitum facias, nec modo grassantibus obstas malis, sed eas celeriter obuiam grauioribus quæ nobis imminet.] Sic Præta

confilij

consilij bellici, pro ea libertate quam Reipublicæ Mandarinis erga Regem usurpant legum, & regni negligentem quantumuis illum cæli filium nuncupent, idemque Vanliè acerbius aliàs perstrictus est à monitoribus Mandarinis, metúque ac minis ab eo abstinit, à quo illum nec iuris, nec boni ratio dimouebat. Subsecutus libellum Præsidiis cometes ille ingens trimestri post, Nouemb. 10. anni huius 1618. debus inde quindecim trabs in cælo ignita, ductaque ex iis Mathematicorum præfagia Sinas tenere magno terrore attonitos; nec regem latebant qui totus erat in versandis consulendisque prædictionum libris, & Collegij sui Astrologis.

Hoc demùm tam vario, ac tanto strepitu expergiscitur Vanliè, bellum parat; Martio anni consequentis, aduersus Tartarum, militum educit sexcenta millia, pugnatur passim, dubio interdum, aduerso vt plurimum Marte. Donec totis virimque viribus commisso prælio, debellati sunt Sinæ, refertque Vagnonius se audisse, tùm multiplici veltatione, tùm iusto & vltimo prælio ad trecenta millia Sinarum occisa, & in iis florem bellatorum ac Ducum, tantus alios inuasit stupor, vt dicitarent Sinas ab equis Tartarorum vorari, & sorberi viuos. Campi dominus Victor, præda & spoliis immensum auctus Leoantensem cepit Metropolim, vrbes duas vicinas, igni dedit; octo fectè Pechinoleucis castra posuit; eaque Regem trepidatione, ac rerum omnium desperatione obruit vt cogitaret in oculis populi per mediam vibem aufugere, & iis metum palam suum exhibere, quibus nunquam exhibuerat maiestatem. Deterritus est ab eo proposito, quanquam agrè, ne arx imperij suo Rege orbata desereretur simul à Ciuibus; & eius culpa Tartaro cederet. Tunc versus ad cælum, Mandarinis mutationem vestium & cultus in luctum; ieiunium omnibus indixit; restatus idem se quoque præstare, & sacrorum ingenti numero parentari militibus voluit quorum in campo iacebant cadauera; inferis animæ torquebantur. Erant Pechini tunc è nostris quinque in varia seiuncti, Saluatoris ædem seruabant fratres duo, cum Riccij sepulchro, quod ab vnguis Eunuchorum Doctor Paulus prosperè tutatus fuerat. Sacerdotum alterum habebat domi Nazarius è stirpe regia præstantissimus Christianus; alterum cum fratre, insignis armorum Mandarinus. P. Franciscum Sanhiaium Doctor Paulus elegit hospitem, suo profusus ex ingenio, & ardentissima fectum pietate. Agenti ergo cum illo scæpius de sacra fidei propagatione succurrit animo posse in Coria, seu Coraio spe messis vberriam sementem fieri; nec fuit difficile ingeniose charitati conficiendi negotij modum inuenire: fuit ista illa pugn. qua profligati sunt à Tartaris Sinæ, cæsa sunt Coriorum millia ferè duodecim sed nemo in fuga, nemo infami à tergo vulnere, omnes aduersis confecti pectoribus, & gradu quem obtinuerant pugnando cecidere. Hinc certò inualuit, ad hoc animi robur si ars accederet, & meditatio campestris militiæ, fore Corios bello Sinis decuplo meliores. Ad

hoc

48.
Rex Sinar.
Vanliè de-
bellatur à
Tart.